

Obsah

- 7 Slovo úvodem
- 13 Co je to modernizace?
MILAN HLAVAČKA
- 20 Město a městská společnost v českých zemích v 19. století
JANA MACHAČOVÁ – JIŘÍ MATĚJČEK

I. Prameny a metodika

- 45 Vzájemné vztahy měšťanstva a dělnictva na místní a regionální úrovni
(Metodické podněty z německé a rakouské literatury)
LUKÁŠ FASORA
- 56 Smetanova Plzeň? Poznámky k roli místních elit v konstrukci lokální,
regionální a nadregionální identity během 19. století
JIŘÍ ŠTAIF
- 71 Haličské imigrační vlny do Moravské Ostravy a jejich odraz
na stránkách českého denního tisku a krásné literatury na počátku 20. století
HANA ŠŮSTKOVÁ
- 80 Ostravské dělnické kolonie optikou krásné literatury:
od obžaloby kapitalistického systému po obhajobu starých časů
MARTIN JEMELKA
- 103 Senzační masový tisk jako pramen k studiu městského prostoru
a jeho obyvatelstva
JAKUB MACHEK
- 114 Měšťanské vrstvy ve Stavovském divadle na přelomu 18. a 19. století
HANA ZIMMERHAKLOVÁ
- 119 Umělecké spolky a jejich funkce při formování občanských kultur 19. století
(Možnosti středoevropského srovnání)
TOMÁŠ KAVKA

II. Společensko-ekonomické procesy

- 133 Některé problémy slezských měst v procesu modernizace (1740–1914)
DAN GAWRECKI
- 147 Národnostní problémy slezských měst v době modernizace 1740–1918
MARIE GAWRECKÁ
- 160 Modernizace „po velkopolsku“. Pokus o charakteristiku modernizačních procesů
ve Velkoknížectví poznaňském ve 2. polovině 19. a na počátku 20. století
DAMIAN SZYMCZAK

- 168 Proselytismus jako modernizační fenomén
(na příkladu Moravské Ostravy v letech 1850–1920)
MARTIN JEMELKA
- 179 XIX. století, století okrašlovacích spolků (strakonický Spolek Renner)
JIŘÍ KUPKA
- 187 Státní úřednictvo a jeho vliv na rozvoj venkovských měst
MARIE MACKOVÁ
- 198 Liebiegové a jejich vliv na utváření městského prostředí
v procesu industrializace severních Čech
JIŘÍ BAREŠ
- 205 Obecná charakteristika vlivu stávkového hnutí na život
v předlitavských městech na přelomu 19. a 20. století
STANISLAV KNOB
- 229 Hrušov jako příměstská sídelní jednotka industriálního typu
(Charakteristika některých zvláštností života a zániku této specifické lokality
z antropologického hlediska)
VLADIMÍR J. HORÁK – NICOLE HIRSCHLER-HORÁKOVÁ – ALEŠ ZÁŘICKÝ
- 237 Sv. Patrik versus sv. Vít: sociální strategie a instituční změna při dostavbě
katedrály sv. Víta v Praze a výstavbě katedrál v Melbourne a New Yorku
PAVEL KALINA
- III. Konkrétní problémy městské samosprávy**
- 251 Reálný dopad stavebního práva na podobu města
v druhé polovině 18. století a v 19. století
MARTIN EBEL
- 257 Praktické projevy modernizace města v oblasti stavebnictví
na příkladu Moravské Ostravy a jejích předměstských obcí
RADOSLAV DANĚK
- 275 Asanace a Velká Praha – symboly modernizace Prahy
v posledním desetiletí 19. a v prvním desetiletí 20. století
BLANKA SOUKUPOVÁ
- 293 Kotěrova kolonie v Lounech
MARTIN VOSTŘEL
- 308 Zájmové skupiny a způsoby jejich interakce v komunální politice
na konci 19. století: Příklad Libně u Prahy
JAN VOBOŘIL
- 331 Transformace měst v hygienicky nezávadná místa k životu
ANDREA POKLUDOVÁ
- 342 Elektrifikace municipalit na Moravě a v Rakouském Slezsku do I. světové války
PAVEL KLADIWA
- 359 Jmenný rejstřík
- 363 Místní rejstřík
- 367 Zusammenfassung
- 385 Summary